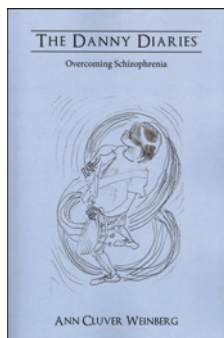

En mor forteller

Ann Cluver Weinberg

The Danny diaries

Overcoming schizophrenia. 405 s.
Bloomington, IN: Trafford Publishing, 2010.
Pris USD 28
ISBN 978-1-42691-960-2

The Danny diaries er en personlig fortelling fra et pårørendeperspektiv. Forfatteren er mor til Danny, som i tenårene utvikler en psykoselidelse som etter hvert viser seg å være schizofreni.

Boken følger Dannys historie kronologisk fra fødsel til voksen alder. Teksten veksler mellom sitater fra forfatterens originale dagbok, referater fra samtaler mellom Danny, familien og andre, og morens personlige betraktninger.

Ann Cluver Weinberg er en merittert forfatter fra Sør-Afrika som har gitt ut både lyrikk og biografier. Denne boken er en biografisk skildring av livet med sønnen før, under og etter hans psykotiske sammenbrudd. Danny beskrives som en glad og livlig gutt, men tenårene preges i økende grad av uheldige venner og rusmidler. Han begynner tidlig å røyke cannabis, og et viktig spørsmål er hvorvidt psykosen «bare» var rusutløst, eller om den skyldtes en underliggende, alvorlig sinnslidelse.

Danny ble syk i begynnelsen av 1980-årene, da cannabis var akseptert i mange kulturelt bevisste miljøer. I samme tidsperiode var det også en rivende utvikling i forståelsen og behandlingen av schizofreni, noe Danny og moren smertelig får erfare. Her møter de hele spekteret av behandlere, fra psykodynamisk skolerte terapeuter i Johannesburg til medisinfriendinge atferdsterapeuter på Hawaii. Ingen av behandlerne har et helhetlig syn på Dannys situasjon. I rusbehandlingen bagatelliseres alle hans psykotiske symptomer, mens samtalerapeutene aldri trenger gjennom filteret av tankeforstyrrelser. Det som til sjuende og sist gjør Danny frisk, i alle fall i morens øyne, er fravær av cannabis og det forfatteren kaller «tough love». Mor tar sønnen med hjem, ansetter ham som ærendsgutt og krever ukentlige urinprøver. Under dette regimet fullfører han en universitetsutdanning og blir kvitt de fleste psykosesyntomene, uten medisiner.

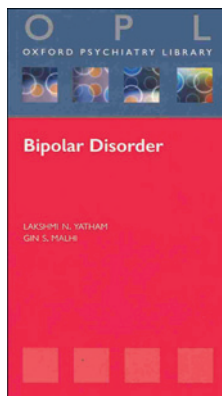
Språket er personlig, og forfatterens dagboknedtegnelser utgjør en vesentlig del. Tidvis blir det for mye hverdagsprat, særlig i første halvdel av historien, der lille Dannys små og store prestasjoner beskrives i detalj. Skildringen av selve psykosen, der Danny begynner å snakke med seg selv og få uforklarlige raserianfall, er svært realistisk og den beste delen.

The Danny diaries er nokså alene om å beskrive psykoseutvikling fra en mors perspektiv. Boken vil være etterlenget for mange pårørende til pasienter med schizofreni, men også fagfolk i feltet kan lære mye av behandlermøtene som beskrives.

Ragnar Nesvåg

Diakonhjemmet sykehus

Bipolar lidelse

Lakshmi N. Yatham, Gin S. Malhi

Bipolar disorder

76 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2011. Pris GBP 10
ISBN 978-0-19-956230-5

Dette er en kortfattet håndbok rettet mot leger og andre helsearbeidere som behandler pasienter med bipolar lidelse. Forfatterne er ledende i behandlingsforskning ved denne tilstanden.

Forfatterne gir først en kortfattet historisk oversikt over hvordan tilstanden er blitt oppfattet siden den først ble beskrevet for 2 000 år siden. Deretter er det en gjennomgang av diagnostikk av de akutte episodene med mani/hypomani og depresjon, forløpet av sykdommen gjennom livet og differensialdiagnostikk mot tilbakevendende depresjon, rusmisbruk og personlighetsforstyrrelser.

Epidemiologi er dekket kortfattet, mens sannsynlige årsaker til sykdommen er utfyllende drøftet. Den paradoksale situasjonen der man har gode familiestudier som viser tydelig arvegang, men begrenset funn i genetiske studier, er drøftet utførlig.

I hoveddelen gir forfatterne en oppdatert beskrivelse av behandling, effekt og bivirkninger av de aktuelle medikamentene og en vurdering av hvilket medikament som bør velges i ulike kliniske situasjoner. De holder seg til kanadiske retningslinjer for behandling, som ligger tett opptil alminnelig norsk praksis.

Det mest omstridte spørsmålet i farmakologisk behandling av bipolar lidelse er vurdering av effekt og mulig skade av antidepressiver ved at medikamentene kan utløse mani eller medføre hyppigere episoder med depresjon og/eller mani. Forfatterne er reserverte til monoterapi med antidepressiver og anbefaler en kombinasjon med litium, valproat eller moderne antipsykotika og seponering kort tid etter at pasienten er ute av depresjonen, synspunkter som synes å være dominerende i verden i dag. Til sist gir forfatterne en oversikt over psykososiale behandlingsformer som alle har sterke elementer av opplæring av pasienter og familie, planlegging av tidlig intervensjon ved tegn til tilbakefall og endring av livsstil med vekt på regelmessighet. Boken er her for kortfattet til å være en behandlingsveileder, men kan gi inspirasjon til videre lesning.

Informasjonen er samlet i instruktive tabeller, og layouten er god og oversiktlig. Formatet gjør at boken passer i frakkelommen. Målgruppen er primært klinikere i psykiatrisk arbeid, men den er samtidig så kortfattet og klart skrevet at interesserte leger i andre spesialiteter vil ha utbytte av den.

Gunnar Morken

Institutt for nevromedisin

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet